

Příloha č. 4a)

OPONENTNÍ POSUDEK

Metodika: (název metodiky):

Metodika prostorové analýzy památky zahradního umění

(Autor a předkládající organizace):

Ing. Lenka Křesadlová, Ph.D., Ing. Marie Pavlátová, Ing. Jiří Olšan, Ing. Marek Ehrlich

1) Splňuje metodika požadavky na strukturu certifikované metodiky?

I) Cíl metodiky

ANO

„Metodika prostorové analýzy památky zahradního umění předkládá metodu umožňující objektivní popis vnitřní kompoziční struktury PAZU i vyhodnocení její komunikace a interakce s okolní urbanizovanou krajinou, která se často pohledově uplatňuje v její kompozici, ale je zároveň prostředím významně ovlivňujícím i podmiňujícím její existenci. Metodika je zaměřena na odborný popis vnitřní kompoziční struktury PAZU a nalezení souvislostí mezi ideovými a uměleckými záměry zahradních úprav a fyzickou strukturou její současné kompozice. Interpretované výsledky analýz všech vzájemných vnitro-objektových vztahů PAZU existujících v minulosti i současnosti budou využity jako podklad pro identifikaci hodnot památky a jejich dílčích částí. Získaný souhrn důležitých znalostí objektu PAZU bude využit pro plánování péče a případnou obnovu památky, její prezentaci i pro vzdělávání a zvýšení zájmu společnosti spolupodílet se při ochraně této specifické oblasti kulturního dědictví. Cílem vyhodnocení postavení objektu PAZU v urbanizované krajině je podrobný rozbor všech vzájemných vztahů objektu PAZU a urbanizované krajiny v minulosti i současnosti a stanovení zásad ochrany pozitivních vztahů PAZU a okolní krajiny jak v procesu současného, tak i budoucího společenského rozvoje. K cílům metodiky patří rovněž uplatnění výsledků odborného popisu objektu památky zahradního umění a jeho vztahu k okolní krajině v procesu aktualizace územně plánovacích dokumentů různého stupně, zejména zásad územního rozvoje kraje (u větších celků), územně analytické podklady v územních plánech obcí a v podkladech pro rozhodování v území, a tím podpořit jeho efektivnější ochranu“.

II) Vlastní popis metodiky

ANO

„Předmětem metodiky je komplexní vyhodnocení vnitřní kompoziční struktury památky zahradního umění a její kvalifikovaný popis. Vyhodnocení kompozice je zaměřeno jak na půdorysnou strukturu konkrétní památky, tak na prostorové (kompoziční, pohledové, funkční) vazby a osy mezi jejími jednotlivými částmi, případně vazby na okolní krajinu“.

Mezi popisovanými postupy metodiky by mohly být v rámci kapitol 3. a 4. uvedeny standardně používané analytické metody a postupy krajinné a zahradní archeologie, letecké archeologie, využití současných nových a relativně nenákladných technologií terénních průzkumů a analýz (bezpilotní prostředky / drony / snímkování LIDAR), nedestruktivních archeologických sondáží a průzkumů, které jsou pro daná vyhodnocování kompozičních struktur a půdorysů v terénu z hlediska jejich rozpoznání, klasifikace a následných kvalifikovaných popisů často esenciální.

III) Vyjádření k „novosti postupů“

ANO jsou nové

Podle zpracovatele „Nový je nástroj k upřesnění identifikace postavení PAZU v urbanizované

krajině, kterým je rozbor vizuálního prostředí prostorových plánů. Prostorové plány jsou identifikovány jak přímo z míst v interiéru PAZU, která jsou propojena záměrnou pohledovou vazbou do vnějšího prostředí, tak opačně - z konkrétních míst v urbanizované krajině poskytujících pohledovou vazbu na krajinu, v níž se uplatňuje PAZU. Jedná se obecně o soubor tří prostorových plánů, které na sebe vzájemně navazují. Aplikace metodického postupu prostorové analýzy znamená v komplexní ochraně a péči o objekt PAZU důležitý krok spočívající v transformaci výsledků odborného posouzení vztahů v území při tvorbě a zpřesňování územně analytických podkladů (ÚAP). Hodnocení postavení PAZU v urbanizované krajině se po zařazení do odpovídajícího sledovaného jevu ÚAP stane účinným nástrojem územního plánování". To vše je s ohledem na minulou a současnou praxi pozitivní a novátorské.

IV) Srovnání se zahraničím

ANO

Vedle uvedených srovnání s relevantními mezinárodními chartami a úmluvami by dalším inspirativním příkladem mohl být také Registr, ale i popracované metody analýz, péče, ochrany, konzervování a managementu památek zahradního umění instituce English Heritage, metody péče používané organizací the National Trust ve Velké Británii, ale i další odborné zahraniční podklady (řada z nich mj. např. v jednotlivých spolkových zemích SRN); nejen s ohledem na jejich odborně velmi popracované obsahy a úroveň zpracování, ale i dlouholeté zkušenosti v praxi, nejen od vstupních analýz, ale až po praktický výkon péče o památky zahradního umění. Metody analýz památek zahradního umění ve spojení s jejich krajinným prostředím jsou také předmětem mnoha obsáhlých metodických, analytických i syntetických elaborátů zpracovaných u objektů Světového dědictví. Takovéto srovnání je obsahem Metodiky identifikace hodnot památek zahradního umění, předkládané řešitelským týmem. V předloženém návrhu metodiky postrádám popis často esenciálního významu zahradní archeologie pro zpracovávání prostorových analýz PAZU, jak je to v uvedené zahraniční praxi běžné. Kvalita teoretické a praktické péče o památky zahradního umění, např. ve Velké Británii či spolkových zemích SRN je tradičně na velmi vysoké úrovni a spočívá právě na kvalitně stanovených postupech, principech a metodách, které jsou ovšem dobře srovnatelné s naším prostředím a měly by být v rámci této metodiky uvedeny.

V) Popis uplatnění metodiky

ANO

Podle zpracovatele a věcně správně „Uplatnění metodiky vyplývá z aplikace památkové ochrany na základě ustanovení zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči a bude se tedy využívat v rámci odborné působnosti a výkonu památkové péče. Metodika je určena především pracovníkům odborných složek i výkonných orgánů památkové péče.

Vzhledem k zaměření na ochranu postavení PAZU v urbanizované krajině budou výsledky analýzy určeny pracovníkům působícím v územním plánování, na stavebních úřadech, v odborných institucích i výkonných orgánech ochrany přírody a životního prostředí. Výsledky budou určeny rovněž zástupcům obcí, podnikatelských subjektů a v neposlední řadě i zájmovým sdružením a zájemcům z řad odborné i laické veřejnosti, kteří se aktivně zapojují do péče o památku zahradního umění. Nezastupitelným okruhem uživatelů metodiky budou kromě orgánů samosprávy především vlastníci nemovitostí PAZU a jejich širšího okolí, kteří jsou účastníky stavebních řízení a územního plánování obecně. Důležitou skupinou uživatelů budou dále projektanti a studenti příslušných oborů, zejména urbanismu a zahradní a krajinářské architektury“.

VI) Seznam použité související literatury **ANO**

Doporučuji pokud možno doplnit literaturu o odkazy na některé podstatné relevantní oborové zahraniční zdroje, zejména vybrané oborové tituly v rámci analýz a metod konzervace památek zahradního umění v dosahu našeho kulturního prostoru, např. velmi exaktní a inspirativní oborové materiály ve Velké Británii (např. The English Heritage Handbook – The Management and Maintenance of Historic Gardens), či v jednotlivých spolkových zemích SRN atp., alespoň jak je cituje Metodika identifikace hodnot památek zahradního umění řešitelského týmu.

VII) Seznam publikací, které předcházely **NE**
metodice/Výstupy z originální práce

Podle zpracovatele předkládané metodice nepředchází žádná srovnatelná práce.

---

2) Dedikace = uvedení odkazu na příslušný projekt VaV, **ANO**
výzkumný záměr nebo dotační program

Program aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity (NAKI 2012-2015), projekt DF12P01OVV044 - Kulturně historicky cenná území jako součást národní a kulturní identity České Republiky. Metody identifikace hodnot historických sídel, parků a zahrad a jejich zachování.

---

3) SOUHRNNÉ VYJÁDŘENÍ (odpovídá požadavkům na
certifikovanou metodiku)

ANO

Mezi popisovanými metodami a postupy prostorové analýzy památek zahradního umění by neměl chybět oborově specializovaný archeologický průzkum, ve spektru jeho analytických postupů a metod. Doporučuji proto doplnění metodiky o tyto aspekty, od metod letecké archeologie, využití snímkování LIDAR, bezpilotních prostředků / dronů, po nedestruktivní metody a postupy používané *in situ*; doporučuji v tomto ohledu doplnit srovnání se zahraničím o relevantní důležité oborové aspekty v prostorové analýze památek zahradního umění. V legendách k výkresům (viz přílohy metodiky) doporučuji u grafického symbolu pro aleje rozlišit, zda je alej složena ze stromů řazených v pravidelném (protilehlém) sponu, či ve sponu nepravidelném. Termín „doplňkový“ doporučuji zvážit nahrazením za vhodnější a v textu metodiky rovněž užívaný termín „vedlejší“.

Po doplnění výše uvedených aspektů navrhuji podrobit metodiku certifikaci.

---

* vždy bude uvedeno zdůvodnění stanoviska (komentář)

POSUDEK ZPRACOVAL:

Titul, jméno, příjmení, titul:	Jan Hendrych
Pracoviště:	VÚKOZ
Ulice:	Květnové nám. 391
PSČ, Obec:	252 43 Průhonice
Telefon:	605205979
E-mail:	hendrych@vukoz.cz

Prohlašuji, že nejsem v zaměstnaneckém či obdobném vztahu k subjektům, které předložily metodiky, nemám osobní ani obdobný vztah k žádnému z předkladatelů a není mi známa žádná skutečnost, která by mohla ovlivnit moji nepodjatost.

Datum: 22. 10. 2015.

Podpis:

